

A low-angle shot looking up at a bright blue sky with a sunburst effect. Several black graduation caps are in the air, having been thrown by graduates whose arms and hands are visible at the bottom of the frame. The scene is celebratory and bright.

Vacanță plăcută tuturor!

EDUCAȚIA FINANCIARĂ PE ÎNȚELESUL TUTUROR

**Revistă de promovare a educației financiare
Nr. 33 / 2021**

Materialele cuprinse în această publicație reprezintă o diseminare a modului de abordare și implementare a proiectului de „Educație financiară” în unitățile școlare din țara noastră și se adresează elevilor, dascălilor, profesorilor, inspectorilor școlari, părinților, dar și altor autorități implicate în vederea aplicării bunei practici în domeniu.

Revista Educație Financiară pe Înțelesul Tuturor are ca scop:

- diseminarea informațiilor referitoare la implementarea la nivelul învățământului preuniversitar a educației financiare ca disciplină opțională la decizia școlii (CDȘ) sau ca disciplină integrată;*
- crearea unei atitudini pozitive la nivelul publicului țintă pentru receptarea informațiilor și mesajelor rezultate din proiect;*
- asimilarea mesajelor și informațiilor de către publicul țintă;*
- crearea unui capital de imagine pozitivă pentru instituțiile implicate în proiect în vederea comunicării cu succes a informațiilor și mesajelor referitoare la proiect.*

CUPRINS:

Editorial	1-2
Educație europeană	3
Pași în istorie	4-5
Matematică financiară	6-7
Exemple de bune practici	8-10
Global Money Week	11-15
Verificarea cunoștințelor	16

ISSN: 2343 - 9920
ISSN-L: 2343 - 9920

Coordonator: Ligia Georgescu-Goloșoiu
Tehnoredactare și grafică: Marilena Adet

*Mulțumim reprezentanților
BĂNCII NAȚIONALE a ROMÂNIEI
și ASOCIAȚIEI PENTRU PROMOVAREA
PERFORMANȚEI ÎN EDUCAȚIE
pentru sprijinul acordat în elaborarea
conținutului acestei publicații!*

*Puteți vizualiza revista pe site-ul www.appe.ro,
pe platforma e-learning <https://scoala.appe.ro>
și pe portalul <http://www.finzoom.ro/revista-educatia-financiara>.*

Editorial

Necesitatea educării profesorilor pentru educația financiară

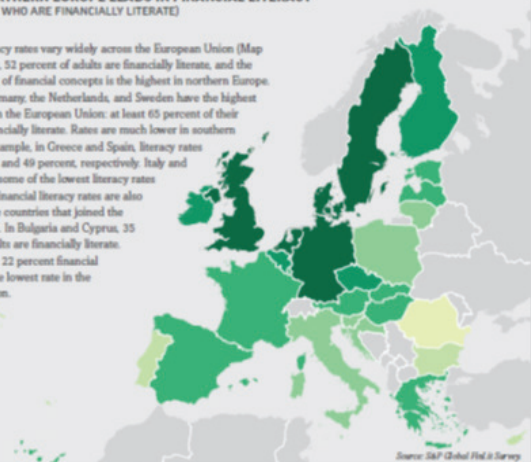
România se situează din păcate pe ultimul loc în Uniunea Europeană în ceea ce privește educația financiară. Conform sondajului *S&P Global FinLit Survey*¹, nivelul de educație financiară în țara noastră de 22% este cu mult sub media europeană de 52%.

A DIVIDED EUROPEAN UNION

MAP 2: NORTHERN EUROPE LEADS IN FINANCIAL LITERACY (% OF ADULTS WHO ARE FINANCIALLY LITERATE)

Financial literacy rates vary widely across the European Union (Map 2). On average, 52 percent of adults are financially literate, and the understanding of financial concepts is the highest in northern Europe. Denmark, Germany, the Netherlands, and Sweden have the highest literacy rates in the European Union; at least 65 percent of their adults are financially literate. Rates are much lower in southern Europe. For example, in Greece and Spain, literacy rates are 45 percent and 49 percent, respectively. Italy and Portugal have some of the lowest literacy rates in the south. Financial literacy rates are also low among the countries that joined the EU since 2004. In Bulgaria and Cyprus, 35 percent of adults are financially literate. Romania, with 22 percent financial literacy, has the lowest rate in the European Union.

65-75
55-64
45-54
35-44
25-34
0-24

O UNIUNE EUROPEANĂ DIVIZATĂ

HARTA 2: EUROPA DE NORD CONDUCE ÎN EDUCAȚIA FINANCIARĂ (% ADULȚI CARE SUNT EDUCAȚI FINANCIAR)

Ratele de educație financiară variază foarte mult în întreaga Uniune Europeană (Harta 2). În medie, 52 la sută dintre adulți sunt educați din punct de vedere financiar și înțelegerea conceptelor financiare este cea mai mare în nordul Europei.

Danemarca, Germania, Olanda și Suedia au cele mai mari rate de educație în Uniunea Europeană: cel puțin 65% din adulți sunt educați financiar. Ratele sunt mult mai mici în Europa de Sud. De exemplu, în Grecia și Spania, ratele de educație sunt 45 la sută și, respectiv, 49 la sută. Italia și Portugalia au unele dintre cele mai scăzute rate de educație în sud. Ratele de educație financiară sunt, de asemenea, scăzute printre țările care au aderat la UE din 2004. În Bulgaria și Cipru, 35% dintre adulți sunt educați financiar. România, cu 22% educație financiară, are cea mai mică rată din Uniunea Europeană.

Potrivit OECD², educația financiară este procesul prin care, în baza informării, educației și/sau consilierii acordate în mod obiectiv, consumatorii:

- își dezvoltă deprinderile și gradul de încredere, astfel încât să conștientizeze riscurile și oportunitățile de ordin financiar;
- își îmbunătățesc capacitatea de a înțelege produsele financiare, inclusiv riscurile asociate acestora, de a face alegeri în cunoștință de cauză, de a ști unde să se adreseze pentru sprijin, de a întreprinde orice alte acțiuni, în mod eficient, cu scopul final de a obține bunăstare, echilibru și protecție financiară.

Nevoia de educație financiară timpurie a devenit evidentă în ultimii ani într-un context economic internațional marcat de o înțelegere redusă a serviciilor financiare. La nivel european, directivele Comisiei Europene recomandau introducerea educației financiare în școli de la cele mai mici vârste, pentru a educa și responsabiliza viitorii consumatori.

Este important ca educația financiară să fie predată copiilor de la vârste fragede, astfel încât aceasta să își producă efectele pozitive când fiecare dintre absolvenții de liceu sau facultate vor intra în câmpul muncii și vor lua decizii în ceea ce privește gestionarea bugetului propriu, accesarea unui credit și structurarea costurilor acestuia sau decizii despre economisire³.

Comisia Europeană a definit opt principii care ar putea veni în sprijinul organismelor implicate în difuzarea educației financiare în ceea ce privește elaborarea și punerea în aplicare a programului de educație financiară⁴:

¹ https://gflec.org/wp-content/uploads/2015/11/3313-FinLit_Report_FINAL-5.11.16.pdf?x55020

² <https://www.oecd.org/finance/financial-education/35108560.pdf>

³ <https://republica.ro/lipsa-educatiei-financiare-duce-la-crearea-unei-mase-largi-de-cetateni-usor-manipulabili-e-nevoie-ca-educatia>

⁴ <https://eur-lex.europa.eu/summary/RO/I22031>

- educația financiară trebuie să fie disponibilă și activ promovată pe tot parcursul vieții, într-o manieră continuă;
- programele de educație financiară trebuie să vizeze în mod concret necesitățile persoanelor și să fie disponibile în timp util și ușor accesibile;
- consumatorii trebuie să poată beneficia de educație în domeniul economic și financiar de la o vârstă școlară, aceasta urmând a fi, de preferință, inclusă în cadrul programelor școlare generale;
- programele de educație financiară trebuie să cuprindă instrumente de ordin general, care să atragă atenția asupra necesității de îmbunătățire a cunoștințelor în materie de probleme și riscuri financiare;
- programele de educație financiară oferite de către prestatorii de servicii financiare trebuie să fie echilibrate, transparente și obiective. Acestea trebuie întotdeauna să corespundă interesului consumatorului;
- formatorii în domeniul financiar trebuie să beneficieze de o formare corespunzătoare și de resursele necesare;
- se va promova coordonarea la nivel național între organismele interesate, iar cooperarea internațională a furnizorilor de programe de educație financiară va fi stimulată în vederea facilitării schimbului celor mai bune practici;
- programele de educație financiară vor fi evaluate la intervale regulate și, dacă este cazul, actualizate.

Ministerul Educației Naționale, Banca Națională a României, Ministerul Finanțelor Publice, Autoritatea de Supraveghere Financiară și Asociația Română a Băncilor (ARB) au încheiat, în anul 2018, un Acord de colaborare pentru realizarea de activități comune în domeniul educației financiare și elaborarea Strategiei Naționale de Educație Financiară (SNEF). Scopul acordului vizează dezvoltarea, însușirea și aprofundarea unor elemente ale educației financiare la nivelul învățământului primar, gimnazial, liceal, universitar și al persoanelor adulte⁵.

ARB a lansat în decembrie 2018 prima ediție a Programului Formare de Formatori „Educație și Competență Bancară pentru profesori” prin care grupe de formatori specializați, cadre didactice din școli și licee, sunt pregătite în scopul diseminării conceptelor financiar-bancare în rândul elevilor și tinerilor⁶. Începând cu anul de studiu 2020-2021, educația financiară a devenit materie obligatorie pentru elevii clasei a VIII-a, fiind cuprinsă în disciplina „Educație socială”⁷.

Din punct de vedere general al accesului la educație de calitate, în România persistă un decalaj între mediul urban și cel rural. În Acordul de Parteneriat 2014 - 2020 cu România, Comisia Europeană menționează explicit apartenența la mediul rural ca factor de risc educațional, fapt dovedit de indicatorii aferenți populației școlare din mediul rural în ceea ce privește abandonul școlar, părăsirea timpurie a școlii, absenteismul și rezultatele școlare⁸. Decalajul de performanță între elevii avantajați și cei dezavantajați din România este unul dintre cele mai ridicate din UE (40% pentru științe, comparativ cu media de 26% în UE 28)⁹.

Comisia Europeană a subliniat faptul că cel mai bun mod de creștere a educației financiare a consumatorilor din UE este prin dezvoltarea de strategii coordonate în fiecare stat membru. Politicile naționale în domeniul educației financiare sunt esențiale pentru promovarea educației și incluziunii financiare. Experiența statelor membre UE indică faptul că cele mai bune rezultate în elaborarea politicilor publice naționale sunt obținute prin eforturile coordonate ale tuturor stakeholderilor, incluzând autoritățile guvernamentale, sectorul financiar, autoritățile de reglementare și supraveghere, organizațiile de protecție a consumatorilor și ONG-urile.

Un rol important îl pot avea și furnizorii privați de educație financiară, în mod special atunci când aceștia propun metode inovatoare de educație, utilizând atât noile tehnologii, care pot face serviciile financiare mai accesibile pentru persoanele supuse excluziunii financiare și pentru tineri, cât și exemple personale și experiența acumulată în cadrul desfășurării activității proprii.

Cert rămâne că un profesor bun își lasă definitiv amprenta asupra dezvoltării armonioase a elevilor săi, printr-o sumă de calități esențiale care îl ajută să facă cinste vocației îmbrățișate, iar educația financiară timpurie a copiilor îi poate ajuta să devină adulți responsabili, informați și să contribuie astfel la nivelul general de bună stare a populației.

⁵ <https://www.edu.ro/ministerul-educa%C8%9Biei-na%C8%9Bionale-banca-na%C8%9Bional%C4%83-rom%C3%A2niei-ministerul-finan%C8%9Belor-publice-autoritata-de>

⁶ <http://www.ibr-rbi.ro/15167/educatie-si-competenta-bancara-pentru-profesori/>

⁷ <https://www.portalinvatamant.ro/articole/stiri-profesori-106/curs-acreditat-de-educatie-financiara-pentru-profesori-cadrele-didactice-primesc-10-credite-profesionale-transferabile-10112.html>

⁸ https://worldvision.ro/wp-content/uploads/2020/07/WV_EDU30_15June2020_GMP.pdf

⁹ https://www.uncar.ro/download.aspx?file=RaportFinCare_RO.pdf

Educație europeană

Educație financiară - Experiența portugheză

În anul 2021, s-au aniversat zece ani de la lansarea Planului Național pentru Educație Financiară din Portugalia. Acest plan s-a bazat pe cooperarea dintre un număr de parteneri strategici, respectiv: Banca Națională a Portugaliei, Autoritatea de supraveghere a asigurărilor și a fondului de pensii, Comisia pentru piața valorilor mobiliare.

La conceperea acestui plan, au fost cooptate asociații profesionale precum Asociația supraveghetorilor financiari, Asociația Bancară Portugheză, Asociația Portugheză de Asigurări, Asociația Portugheză a Fondului de asigurări, investiții, pensii și proprietăți, Asociația Portugheză pentru Protecția Consumatorilor și organizații non-profit precum Fundația Dr. António Cupertino de Miranda și Junior Achievement.

Atragerea unui număr mare de parteneri strategici a avut ca scop crearea unui model bazat pe cooperarea în promovarea inițiativelor de educație financiară în vederea asigurării unei largi cuprinderi a diferitelor grupuri țintă.

Primul pas a fost formarea unui consorțiu ce a reunit Consiliul Național al Supraveghetorilor Financiari format din Banca Națională a Portugaliei, Comisia pentru piață de valori mobiliare și Autoritatea de supraveghere a fondurilor de asigurări și pensii (ASF), cu misiunea *Planului Național pentru Educație Financiară în 2011*, cu un orizont temporal inițial de cinci ani. Aceștia au analizat rezultatele constatate de modulul PISA asupra educației financiare din Portugalia.

Planul a fost un instrument care recunoștea importanța incluziunii financiare și educației și definenea orientarea generală, principii pentru a le promova, oferind context și sprijin pentru inițiative la nivel național.

Strategia nu a fost menită să înlocuiască, ci mai degrabă să completeze inițiativele existente, asigurarea faptului că inițiativele de educație financiară ajung la un număr mai mare de oameni, ce a fost întotdeauna unul dintre principalele obiective ale Consiliului Național al Supraveghetorilor Financiari, deoarece **Toată lumea contează!**

Anul 2021, an special, a necesitat ajustări ale planului național pentru educație financiară, având în vedere provocările urgente, într-un context deosebit de dificil, care a necesitat instrumente financiare care au fost adaptate la utilizarea exclusivă a canalelor de comunicare digitală. A fost necesară revizuirea programelor de formare, bazate în principal pe modele față în față, adaptându-le la un format total la distanță.

Activitățile au continuat cu toate acestea, cu unele particularități:

- A fost necesar să se investească în producția de materiale adecvate platformelor digitale ale planului, cu accent pe rețelele sociale;
- Pentru prima dată, sărbătorile Săptămânii Educației Financiare au avut loc în format virtual;
- Întâlnirea Ministerului Educației și a școlilor a avut loc pe o platformă virtuală cu transmiterea sesiunii solemne pentru acordarea concursului Todos;
- Pe tot parcursul anului, instituțiile implicate au desfășurat acțiuni de formare și conștientizare destinate studenților tuturor nivelurilor de educație;
- Pentru al nouălea an consecutiv, a fost promovat Concursul Todos Contam, cu un total de 38 de cereri pentru „Premii școlare”, implicând aproximativ 7500 de elevi din 65 de școli din majoritatea districtelor din Portugalia;
- Au fost depuse și 6 cereri la „Premiul Profesor”, care își propunea să identifice profesorul care s-a remarcat în implementarea proiectelor de educație financiară din anii precedenți;
- A continuat promovarea formării financiare în formarea profesională.

Concluzia este că implicarea, consecvența în realizarea obiectivelor duce la succes.

ION LAPEDATU

Despre Brașov și oamenii săi minunați am mai vorbit în această revistă. În acel loc, unde munții își încep drumul spre cer, sfredelind cu piatra lor norii înălțimilor reci, frații gemeni Ion și Alexandru Lapedatu au văzut lumina zilei în ziua Sfintei Cruci, la data de 14 septembrie 1876. Destinul lor a fost unul aspru, unul al tenacității și al luptei. Rămași orfani de tatăl lor, profesor în Brașov, cu greu au făcut față nevoilor, dar dragostea lor pentru carte nu i-a lăsat să se abată de la drumul lung și greu al vieții ce aveau să o trăiască. **Alexandru Lapedatu a devenit unul dintre cei mai mari istorici ai României, având printre mentorii săi pe Dimitrie Onciul sau Nicolae Iorga.** Ca istoric, a împărtășit poveștile trecutului neamului său tinerilor, ca profesor universitar, iar pentru meritele sale științifice a fost recompensat cu titlul de membru al Academiei Române. A îndeplinit și funcții politice de ministru în șase guverne, de deputat și pentru o perioadă, de șef al Senatului României.

În acest articol mă voi referi mai în detaliu la personalitatea lui Ion Lapedatu, unul dintre economiștii de excepție pe care i-a dat Transilvania și România. Drumul său s-ar fi putut opri foarte ușor în spatele unei catedre universitare la Budapesta, unde și-a desăvârșit studiile economice, sau în alte centre universitare ale Europei.

Ion Lapedatu a dorit încă de tânăr să ajute nu doar familia sa cea mică, ci întreaga familie românească. Specialist cu importante cunoștințe în economie, a revenit în Ardeal, nu înainte de a cerceta și cunoaște modul cum funcționau marile sisteme bancare și asigurări. Chiar și după aceea, în anul 1906, pe când se afla la conducerea băncii Ardeleana din Orăștie, o mică, dar veche instituție de credit românească din acea localitate, i-a scris mai titratului bancher român, avocatul memorandist clujean Amos Frâncu, să-i mijlocească accesul în vechile bănci maghiare din Cluj, Banca Ardeleană și Casa de Păstrare și Banca de Credit Cluj, pentru a cunoaște mai în detaliu activitățile mult mai complexe pe care aceste institute le desfășurau.

Cu timpul, numele lui Ion Lapedatu a început să fie sinonim cu primul institut de asigurări Prima Ardeleană și coagularea institutelor bancare românești sub umbrela asociației Solidaritatea, al căror întemeietor și mentor le-a fost multă vreme. Solidaritatea și Banca Albina, cu ajutorul inclusiv al lui Ion Lapedatu și al lui Partenie Cosma, au reprezentat un mare pas spre profesionalizarea, modernizarea, controlul, susținerea și dezvoltarea rețelei de bănci românești din Transilvania, mai ales până la Marea Unire.

Toate aceste bănci au fost câteva din angrenajele care au sprijinit financiar românii ardeleni în drumul lor spre desăvârșirea Unirii de la 1918. Micile bănci românești au furnizat fonduri nu numai pentru Consiliul Dirigent, dar au sprijinit material, necondiționat, alături de câțiva magnați români din Ungaria, precum Emanoil Gojdu sau Alexandru Mocioni, tinerii români ardeleni, pentru a studia și a deveni noua intelectualitate românească pe umerii cărora avea să se clădească România Mare.

Pași în istorie

Ion Lapedatu a fost unul dintre cei care au semnat declarația Unirii de la Alba Iulia, fiind chemat, totodată să se alăture efortului colectiv de consolidare și punere în practică a voinței naționale a unirii, alături de Consiliul Dirigent, fiind secretarul Resortului Finanțelor, condus de un alt economist ardelean, Aurel Vlad.

Lapedatu s-a ocupat de preparativele unificării economice, fiscale și monetare, într-o perioadă în care Transilvania era cuprinsă de flama revoluțiilor sociale. Grevele, manifestațiile ostile, războiul care se ducea la granițele de vest și de nord ale țării, deplasările consistente de populații din calea revoluțiilor Bolșevice din Rusia sau Ungaria, erau cadrul în care acest guvern provizoriu al Ardealului își desfășura activitatea. Lipsurile erau mari, iar prețurile oricăror produse era rezultatul speculei, ce se desfășura în mijlocul unui imperiu din care rămăsese doar cenușa.

Pentru dezvoltarea agriculturii, a comerțului și a industriei ardeleni, inclusiv a procesului de naționalizare, respectiv de trecere a marilor fabrici din Ardeal în proprietate românească, Ion Lapedatu s-a alăturat conducerii Băncii Agrare din Cluj și a Băncii Centrale pentru Industrie și Comerț, înființată, inițial, la Sibiu și mutată, ulterior, la Cluj; la aceasta din urmă, fiind pentru o scurtă perioadă, președinte a consiliului de administrație.

Drumul său a continuat în marea finanță românească, devenind ministru al finanțelor în Guvernul Averescu, iar apoi administrator, administrator delegat, director, viceguvernator și guvernator al Băncii Naționale a României. Din aceste poziții, pe lângă opera sa de modernizare a finanțelor românești, nu și-a uitat obârșia și a sprijinit băncile ardeleni în efortul lor de a face față marilor provocări ale perioadei: integrarea lor în sistemul financiar românesc, marea criză din anii 1929 – 1933, al doilea război mondial.

În preajma încheierii războiului, frații Lapedatu, învățând din lecțiile trecutului, au găsit o cale de a nu mai înstrăina tezaurul Băncii Naționale și a nu-l mai scoate din țară. Soluția se afla în munți, acea cetate de suflet a Românilor, suflet binecuvântat de credința unor călugări de la Mănăstirea Tismana, ce au găsit o ascunzătoare de nepătruns, departe de ochii lacomi ai invadatorilor. Grotă de la Tismana, unde acum există un muzeu administrat de către BNR, în cazul în care dușmanii ar fi dorit să pună mâna pe aurul câștigat cu sudoare de un popor întreg, ar fi fost dinamitată, dând aurul muntelui pentru totdeauna.

Ion Lapedatu a fost pentru o scurtă perioadă și guvernator al Băncii Naționale, funcție ce a deținut-o până la venirea Guvernului comunist. Drumurile pașilor celor doi frați gemeni academicieni s-au oprit departe unul de altul, al lui Alexandru în închisoarea de la Sighet, alături de alți deținuți politici, iar Ion la București, bolnav în urma unui accident de mașină. Cei doi frați nu doar că au studiat și scris cărți de istorie și economie, dar au și clădit istoria unei țări și au pus bazele unei economii în anii furtunoși ce au trecut peste patria noastră. Au reușit să salveze un tezaur de miliarde de dolari, dar nu au reușit să-și salveze propria viață. Și-au dus crucea cu demnitate și curaj, lăsând în urmă exemplul unor destine demne de urmat și regăsit.

Sursa foto: Fundația Lapedau și Tribuna Sibiu

Matematică financiară

Inflația

Inflația este una din problemele majore care se află în atenția tuturor economiilor, confruntate cu acest proces de-a lungul istoriei. Are o istorie îndelungată.

Procesul inflaționist a apărut de foarte mult timp, chiar înaintea științei economice, dar teoria inflației s-a conturat mult mai târziu. Fiind un proces monetar, precizarea naturii inflației se poate realiza în corelație cu evoluția și formele istorice pe care le-au îmbrăcat banii de-a lungul istoriei.

- Devalorizarea mascată a monedelor din metale prețioase;
- Creșterea masei bănești în raport cu cantitatea de aur pe care o reprezentau.

Inflația este, deci, acea stare a economiei în care crește continuu, neuniform și generalizat indicele general al prețurilor mai repede decât creșterea producției de bunuri și servicii a țării.

În prezent inflația poate fi privită ca un dezechilibru monetar-real care exprimă existența în circulație a unei mase monetare ce depășește nevoile economice.

Cauzele și factorii care declanșează și întrețin inflația se structurează și se ierarhizează în maniere diferite pe țări, având intensități diferite și roluri diferite. Ea este măsurată prin indici și coeficienți:

- indicele general sau deflatorul PIB (PNB);
- indicele prețurilor de consum;
- modificarea puterii de cumpărare a banilor.

Indicatorul prețului și tariful de consum (IPC) exprimă modificarea medie ponderată a cheltuielilor pe care o familie de talie mijlocie, din mediul urban, le face pentru asigurarea mijloacelor de subzistență în concordanță cu nivelul și structura nevoii sociale.

Intensitatea inflației este diferită:

- târâtoare (3%)
- moderată (6%)
- rapidă (10%)
- galopantă (cu două cifre)

Exprimarea inflației se poate realiza prin corelarea acesteia cu indicatorii de exprimare a dinamicii macroeconomice:

- creșterea economică neinflaționistă – o inflație moderată însoțită de o rată de creștere economică relativ înaltă, mai mare decât rata inflației;
- creșterea economică inflaționistă - relevă sporul de producție însoțit de o rată a inflației mai mare decât sportul respectiv;

Matematică financiară

- stagflația - caracterizată prin inflație rapidă și lipsa de creștere notabilă a economiei, exprimată adesea prin “creștere zero” sau recesiune economică (productivitatea scade, iar masa monetară nu se reduce);
- slumpflație- declin economic, o scădere a producției însoțită de inflație rapidă, chiar galopantă.

Aplicații

1. La sfârșitul unui an calendaristic, volumul masei monetare dintr-o țară ajunsese la 350 miliarde unități monetare, crescând cu 35% față de cel existent la începutul anului respectiv. Indicele prețurilor în același an a crescut cu 50%. Să se determine indicele puterii de cumpărare a banilor și să se explice semnificația sa.

Rezolvare:

Știind că $Pcb = \frac{M}{p}$, unde

Pcb = puterea de cumpărare a banilor ;

M = masa monetară ;

p = nivelul prețurilor.

$$I_{Pcb} = \frac{Pcb_1}{Pcb_0} \times 100 \text{ sau } I_{Pcb} = \frac{I_M}{I_p} \times 100, \text{ unde}$$

I_M = indicele creșterii masei monetare;

I_p = indice prețurilor.

$$M_1 = M_0 + \frac{35}{100} M_0 \Rightarrow I_M = \frac{M_1}{M_0} \times 100 = \frac{135M_0}{100} \times 100 = 135\% ;$$

$$\text{sau } I_M = 100\% + 35\% = 135\% ; I_p = 100\% + 50\% = 150\%.$$

$$\text{Deci } I_{Pcb} = \frac{I_M}{I_p} \times 100 = \frac{135}{150} \times 100 = 90\%.$$

Concluzie: Puterea de cumpărare a banilor reprezintă 90% din nivelul ei inițial, deci a scăzut cu 10%.

2. Puterea de cumpărare a banilor a crescut de-a lungul unui interval de timp cu 20%. Cunoscând că masa monetară s-a redus de la 900 mld u.m. la 600 mld u.m. În acest caz, indicele general al prețurilor este de:

Rezolvare:

$$I_{PCM} = 120\% ; I_M = \frac{M_1}{M_0} \times 100 = \frac{600}{900} \times 100 = 66\% ;$$

$$I_{PCM} = \frac{I_M}{I_p} \times 100 ; 120\% = \frac{66\%}{I_p} \times 100 ; I_p = \frac{66\%}{120\%} \times 100 = 55\%.$$

3. În momentul T_0 vom considera $I_0^P = 100\%$. În T_1 , prețul unui bun economic este de 1000 u.m. față de perioada anterioară când a fost de 4000 u.m. Indicele prețului în perioada curentă este de:

Rezolvare:

$$I_{p_0} = 100\% ; p_0 = 4000 \text{ u.m.} ; p_1 = 1000 ;$$

$$I_p = \frac{p_1}{p_0} \times 100 = \frac{1000}{4000} \times 100 = 25\%$$

Exemple de bune practici

Educația financiară - un opțional al zilelor noastre!

- Doamnă învățătoare, am nevoie de sfatul dumneavoastră. Fiica mea nu vrea să facă teme sau să învețe pentru a doua zi. Am încercat orice metodă și nu reușesc să o motivez. În ultimul timp, nu văd decât calitative S, și, câteodată, câte un B în carnet. Ce mă sfătuiți?

- Cred că ar trebui să descoperim ce-i place să facă sau să aibă cel mai mult. Apoi, putem gândi o strategie de motivare.

- Păi, cel mai mult îi plac banii!

- Atunci ne vom folosi de aceștia ca strategie de motivare. De exemplu, ați putea să o răsplătiți cu o sumă de bani (de exemplu de la 1 la 5 lei) pentru fiecare temă făcută sau pentru fiecare calificativ FB, iar pentru fiecare temă nefăcută sau pentru calificativ B sau S trebuie să vă dea banii înapoi.

Am redat mai sus o discuție cu mama unei fete din clasa mea, dintr-o generație trecută.

Mi-a rămas în minte, deoarece strategia a funcționat. Fata a învățat pe propria piele că **banii se obțin prin muncă** și că atunci când nu-ți faci datoria, chiar de școlar, suporti consecințele: **în cazul dat, plătești!**

Nu a fost un caz singular. În fiecare generație, avem elevi care își doresc să „câștige” bani pentru a-și putea cumpăra ceea ce doresc. În fiecare generație, avem și elevi care dezvoltă frustrări pentru că nu au bani sau dimpotrivă care devin iresponsabili cheltuind prea mult pe nimicuri, fără urmă de regret. De ce, oare? Poate pentru că, ne place sau nu, banii ne influențează azi traiul mai mult decât oricând, ei fiind prezenți în viețile noastre sau ale copiilor noștri mai mult ca niciodată. Și-atunci, nu ar fi mai bine să-i învățăm în mod organizat, încă de pe băncile școlii despre bani? Răspunsul nu poate fi decât unul singur: **o educație referitoare la bani, la câștigare și folosirea acestora, devine obligatorie!**

Iată de ce, în urmă cu vreo 7 ani, am ales la clasa a III-a **opționalul „Educație financiară”**. A fost un succes și de aceea nu am stat pe gânduri nici în anul școlar 2020 - 2021, alegând pentru altă generație același opțional, avident cu consultarea părinților și a elevilor.

Pe parcursul unui an școlar, elevii au învățat într-o atmosferă plină de veselie și fără presiunea evaluării, despre troc, despre bani: despre fabricarea acestora, despre circuitul banilor etc.

Au fost implicați în activități practic-aplicative de tip joc sau joc de rol. Astfel, am organizat trocuri cu obiecte personale sau jocuri de tip **„Casa de schimb valutar”**. Am fost în vizită la o bancă din oraș și au descoperit bancomatul, cardul și modul de folosire șamd. Și dacă inițial, la prima activitate de tip troc, au fost copii care au schimbat o mașinuță pe o radieră sau o păpușă pe o brățară din boamboane colorate, după câteva ore de educație financiară nu s-a mai întâmplat așa. Au înțeles ce înseamnă valoare și au devenit mai responsabili.

Exemple de bune practici

Așadar, impactul formativ al acestui opțional este de necontestat. Îndrăznesc să spun că, dacă se dorește într-adevăr „o Românie educată”, atunci materii precum educația juridică, sanitară sau financiară ar trebui să devină materii obligatorii.

Cunoașterea drepturilor și a îndatoririlor, a legilor care ne guvernează viața, a modului în care poți dezvolta o afacere sau a modului în care poți face ca banii „să lucreze pentru tine”, face diferența dintre ignoranță și educație.

Sigur că ar fi multe de spus în favoarea acestui opțional. Mă opresc însă, cu speranța că cei care pot lua o decizie vor conștientiza importanța acestuia în formarea copiilor noștri și de ce nu, importanța acestui tip de educație pentru creșterea unui popor cu o educație ancorată în zilele noastre.

La început a fost trocul...
S-a negociat intens, s-au adus argumente și s-a râs mult.

Mai apoi a fost vizita la bancă.... seriozitate, concentrare, muncă.

Spre final, au fost jocuri de rol de tip: „La magazin”, „Mica mea afacere” sau „Casa de schimb valutar”. S-au făcut calcule matematice cu elan!

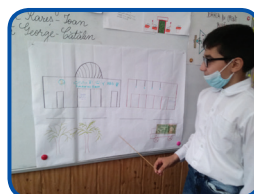
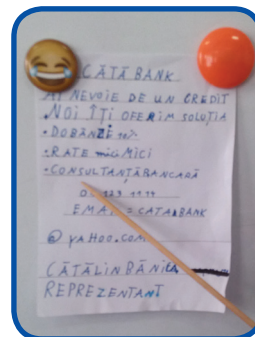
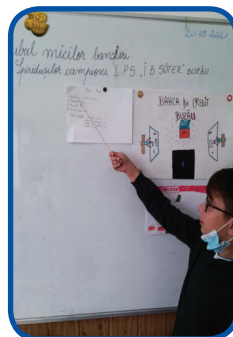
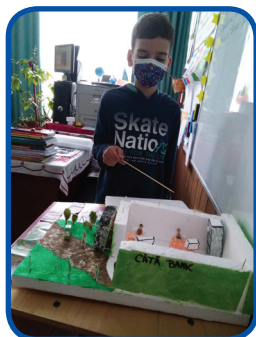
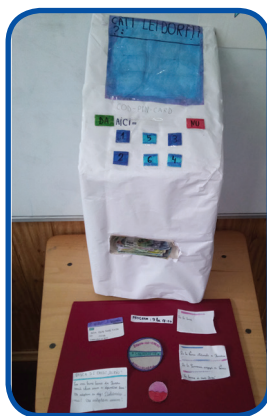

Exemple de bune practici

Activități - Proiecte Educație financiară

**Prezentare proiecte financiare,
Clubul Micilor Bancheri,
clasa a III-a,
Liceul cu Program Sportiv
„Iolanda Balaș-Soter” - Buzău**

*prof. coordonator Elena Toma-Nicolau,
Liceul cu Program Sportiv „Iolanda Balaș-Soter” Buzău*

Global Money Week

GLOBAL MONEY WEEK

Proiectul „Călătorie în lumea banilor”

Prin intermediul activității integrate „Călătorie prin lumea banilor”, am urmărit dezvoltarea capacității copilului de a-și comunica propriile idei, opinii, gânduri și sentimente, cât și apropierea de viața cotidiană.

Elevii au învățat reguli de politețe pe care trebuie să le aplice la cumpărături, vor fi familiarizați cu banii, adică monedele și bancnotele care circulă în țara noastră. Copiii au învățat să-și asume roluri, să relaționeze și să se implice în realizarea unei sarcini, să devină responsabili și toleranți.

Principala modalitate de rezolvare a acestor abilități este jocul.

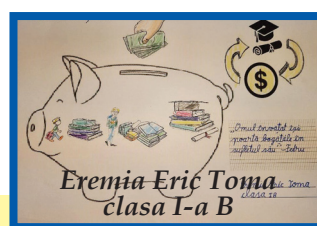
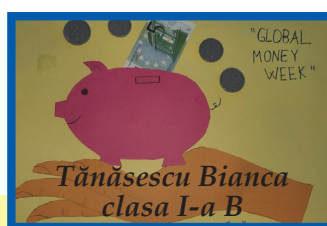
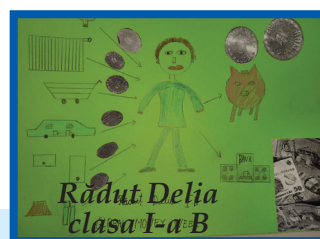
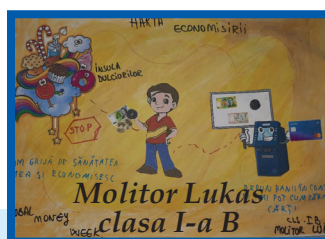
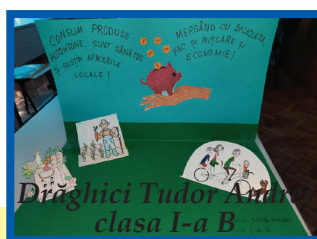
Activități derulate de către elevii clasei pregătitoare de la Școala Gimnazială „Iosif Moldovan” Arad, participanți la „Global Money Week 2021”

Global Money Week

Activități derulate de elevii Școlii Gimnaziale „Sfântul Vasile”, Ploiești, Prahova

Propunerea doamnei Goloșoiu de a participa la evenimentul **Global Money Week** ne-a incitat și am încercat din nou să ne testăm cunoștințele și creativitatea.

După ce am parcurs cu copiii subcapitolul „**Banii și utilizarea lor**”, din cursul de Educație financiară pentru cls.preg. - cls. a II-a, am accesat anexele cursului și am ascultat povestea „*Pușculița*”, de Ana Bunduc și „*Rătușca risipitoare*”. Ulterior, am încercat să descoperim cu cine ne asemănăm: cu Ionel, personajul din poveste, care știa cum să-și gestioneze bănuții sau cu rătușca risipitoare?

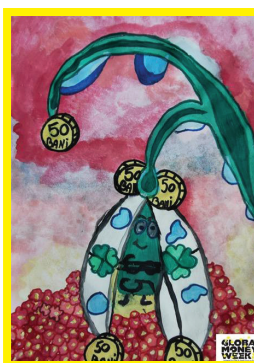
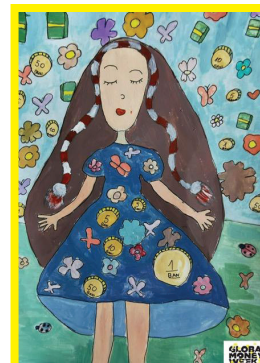
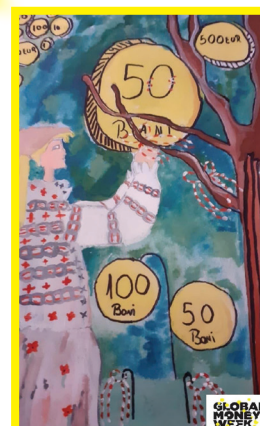
Cum putem avea grijă de noi, având grijă de banii noștri? Am încercat să răspundem la aceste întrebări, apoi am realizat câteva lucrări sugestive de arte vizuale și abilități practice, pornind de la tema „**Am grijă de mine, am grijă de banii mei**”.

Global Money Week

**GLOBAL
MONEY
WEEK**

Activități derulate în cadrul Global Money Week

Lucrări realizate de elevii clasei a IV-a B,
de la Liceul de Arte
„Margareta Sterian”
Buzău

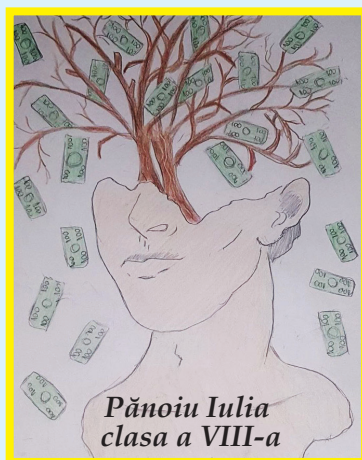
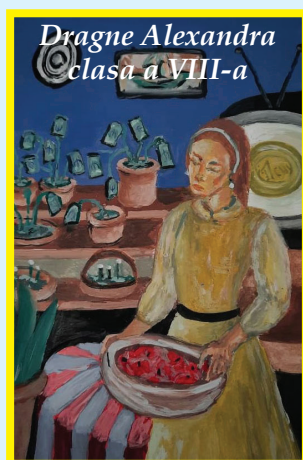

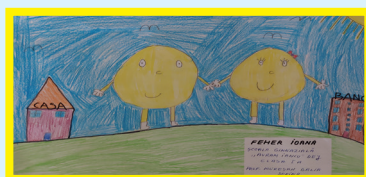
Global Money Week

Alte activități

Lucrări ale elevilor
de la Școala Gimnazială nr. 2, Cățelu, Ilfov,
prof. coordonator Adriana Dabu

Lucrări ale elevilor de la
Școala Gimnazială „Avram Iancu”, Dej,
prof. coordonator Mureșan Dalia Sorina

Global Money Week

Creații literare

În anul școlar 2020 - 2021, la clasa a IV-a, am continuat opționalul de educație financiară. Am reușit să îmbinăm educația financiară cu limba română, dar și cu artele vizuale și abilitățile practice, cu matematica, cu educația civică, cu istoria, dar mai ales cu creativitatea elevilor.

Am desfășurat în cadrul orelor, diverse activități. În acest sens, am elaborat și creații literare cu teme financiare pentru săptămâna **Global Money Week**.

Bănuțul năzdrăvan

Un bănuț din buzunar,
Mi-a grăit fără habar:

- De ce nu mă folosești?
- De ce nu mă cheltuiești?

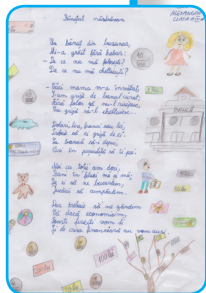
- Căci mama m-a învățat,
Să am grijă de banul curat;
Fără folos să nu-l risipesc,
Cu grijă să-l cheltuiesc...

Dolari, lire, franci sau lei,
Trebuie să ai grijă de ei,
La bancă să-i depui,
Ori în pușculiță să-i pui.

Noi cu toții am dori,
Bani în feluri mii și mii;
De ei să ne bucurăm,
Jucării să cumpărăm.

Dar trebuie să ne gândim
Că dacă economisim,
Foarte fericiți vom fi
Și de criza financiară nu vom auzi.

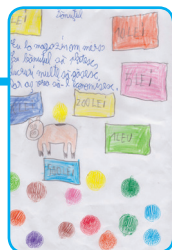
Colf Alexandra

Bănuțul

Eu la magazin am mers
Cu bănuțul să plătesc
Lucruri multe să găsesc,
Dar aș vrea să-l economisesc.

Adi Holiartoc

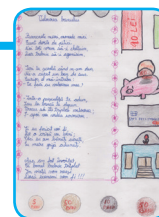

Valoarea banului

Bancnote mari, monede mici
Sunt dorite de pitici.
Noi toți vrem să-i cheltuim,
Dar trebuie să-i agonisim.

Ieri la școală când m-am dus,
Mi-a căzut un ban de sus.
Curios, el mă-ntreba:
- Ce faci cu valoarea mea?

Într-o pușculiță te adun
Sau la bancă te depun.
Vreau să îți triplez valoarea,
Ș-apoi voi vedea urmarea.

Și eu fericit voi fi,
De o criză va veni;
Căci eu am bănuți curați,
Cu mare grijă adunați.

Așa am fost învățat,
Că banul trebuie triplat
În viață vom reuși
Dacă economi vom fi!!!

Cîrpaci Andrei

Salariul

Toată luna am lucrat
Și salariul mi-a intrat.
Eu la bancă am plecat
Și la bancomat am stat.

Banii i-am luat rapid
Și la shopping am fugit.
Banii toți i-am cheltuit
La nimic nu m-am gândit.

M-am întors la bancomat
Cardul l-am verificat.
Nu era nimic pe el
Nici un bănuț mititel.

Apoi luna următoare
O să fiu mai muncitoare.
Banii greu se dobândesc
Și ușor se cheltuiesc.

Roman Anastasia

Bănuțul

Bănuțul meu iubit
De mine muncit
Mai e o lună iar
Până la salariu.

Și cu drag îl cheltuiesc
Dar bine mă gândesc
Cum să-l investesc.

Bănuț peste bănuț
Am adunat,
Și un laptop mi-am cumpărat.

Restul până la salariu
Și atunci o să investesc iar.

Cîndea Andreia

Verificarea cunoștințelor

QUIZ

1. Comentați următoarele proverbe:

- “Ban la ban trage.”
 “Banul muncit nu se prăpădește.”
 “Strâng bani albi pentru zile negre.”
 “Banii nu se culeg de la trunchi, ca surcelele.”

2. Completați spațiile din următoarele fraze:

- a) înseamnă utilizarea banilor cu responsabilitate și eficiență sau înseamnă operațiunea de acumulare/strângere și păstrare a acestora sub formă de depozite la bancă pentru o anumită perioadă de timp numită perioadă de valabilitate.
- b) În practica bancară se calculează două feluri de dobândă: dobândă simplă și

- c) Depozitele la termen sunt acele depozite constituite pe un termen precizat, convenit între bancă și client/deponent prin și care beneficiază de o mai bună datorită certitudinii mai ridicate pe care o are banca în utilizarea fondurilor respective pentru creditare.
- d) Diferența dintre dobânda percepută de bancă pentru creditele acordate și dobânda bonificată de bancă la depozitele constituite la aceasta reprezintă și este bine să fie întotdeauna mai

2. a) Economisirea
 b) dobândă compusă
 c) remunerare convenită
 d) mare câștigul băncii

3. Prin accesarea adresei <http://www.bnr.ro/Banci-comerciale-1333.aspx>, veți observa un tabel cu instituțiile de credit din România. Continuați investigarea primului site găsit: www.alphabank.ro.

Discutați conținutul acestuia și observați operațiunile băncii: constituirea de depozite pentru economii, acordarea de credite etc.

Accesați, apoi, adresa https://www.alphabank.ro/ro/produse/depozitul_tu_decizi.htm.

Purtați discuții pe seama „Depozitului Tu Decizi”. Observați dobânzile aplicate la depozitele în lei, în valută etc. Faceți calcule de dobândă. Repetați cautarea și pe site-urile altor bănci. Faceți comparație între produsele bancare. Încercați să-l alegeți pe cel mai avantajos.

4. Accesați adresa www.fgdb.ro. Vizionați filmul video care descrie schema de garantare a depozitelor din România.

MIC GLOSAR DE TERMENI FINANCIAR - BANCARI

cec (engl. cheque, check) – în general, este un ordin necondiționat dat în scris de către o persoană (titularul unui cont creditor deschis la banca respectivă) unei alte persoane care trebuie să fie o bancă, semnat de către persoana care a dat ordinul și solicitând băncii să plătească la cerere o anumită sumă de bani fie la ordinul titularului de cont, fie la ordinul unui terț, fie la ordinul purtătorului.

În conformitate cu prevederile Legii nr. 59/1934 asupra cecului, cu modificările și completările ulterioare, instrumentul este creat de trăgător care, în baza unui depozit constituit la bancă, dă un ordin necondiționat acesteia (trasul) să plătească o sumă determinată unei terțe părți (sau însuși trăgătorului), aflate în poziția de beneficiar. În acest caz, cele trei persoane implicate în circuitul cecului sunt: trăgătorul este persoana care crează instrumentul (emite cecul), el fiind titularul contului bancar; trasul este întotdeauna banca la care trăgătorul are un cont bancar deschis și beneficiarul este persoana care va primi banii. Această persoană poate să fie o terță persoană sau însuși trăgătorul.

Cecul nu poate fi tras decât asupra unui bancher. Cu toate acestea cecul tras și plătit în străinătate este valabil ca cec chiar dacă trasul nu este bancher.

Cecul nu poate fi emis decât dacă trăgătorul are disponibil la tras, disponibil asupra căruia are dreptul de a dispune prin cec, pe baza unei convenții exprese sau tacite. Titlul emis fără observarea acestor condiții valorează totuși ca cec.

Cecul nu poate fi acceptat. Mențiunea de acceptare trecută pe cec se socotește nescrisă.

cec barat (engl. crossed cheque) – reprezintă instrumentul pe care trăgătorul sau posesorul cecului poate face o barare prin înscrierea a două linii paralele, orizontale sau oblice pe fața cecului; aceasta înseamnă că beneficiarul va trebui să recurgă la serviciile unei bănci pentru încasarea sumei înscrise pe cec.

În conformitate cu reglementările emise de Banca Națională a României, cecul barat respectă toate condițiile cecului obișnuit.

Bararea constă în două linii paralele, oblice, înclinate spre dreapta, imprimate mai îngroșat decât orice alte linii de pe cec, plasate diagonal în zona 1B a cecului. Distanța dintre bare trebuie să fie cuprinsă între 10 și 15 mm, iar spațiul dintre ele va fi imprimat în culori de slabă intensitate.

Bararea nu trebuie să se extindă în alt spațiu decât cel aferent zonei 1B.

cec barat special (engl. special crossed cheque) – reprezintă, în condițiile reglementărilor emise de Banca Națională a României, cecul care respectă toate condițiile cecului cu barare generală, având înscrise între cele două linii paralele denumirea sau inițialele instituției de credit care urmează să încaseze plata.

cec certificat (engl. certified cheque) – prin acest instrument de plată, banca (trasul) confirmă pe cec existența disponibilului necesar efectuării plății, iar persoana care a emis cecul (trăgătorul) nu mai poate retrage fonduri din contul său până la expirarea perioadei de prezentare. Cecul certificat respectă toate condițiile cecului obișnuit.

Ștampila cu mențiunea „CERTIFICAT” se aplică de către instituția de credit trasă în zona 4. Aplicarea ștampilei se va face fără a se depăși spațiul alocat în acest scop, demarcat printr-un dreptunghi.

ISSN: 2343 - 9920
ISSN-L: 2343 - 9920

ASOCIAȚIA PENTRU
PROMOVAREA PERFORMANȚEI
ÎN EDUCAȚIE